

DANIŞTAY KARARI**Danıştay İkinci Daire Başkanlığından:**

Esas No : 2021/348
Karar No : 2022/4708

KANUN YARARINA TEMYİZ EDEN : Danıştay Başsavcılığı - ANKARA

DAVACI : Şengül Eribol
VEKİLİ : Av. Metin Cengiz
Kartaltepe Mah. Alem Sok. Yıldız Apt. No: 5/3
İncirli-Bakırköy/ İSTANBUL

DAVALI : İstanbul Valiliği
(Defterdarlık Avrupa Yakası Milli Emlak Dairesi Başkanlığı)
357531-51375-90311 (UETS)

YARGILAMA SÜRECİ :

Dava konusu istem: Davacının, Eyüp İlçesi, Piriñçi Köyü Yayla mevki 314 parsel sayılı mülkiyeti Hazineye ait 5.050,00 m² yüzölçümlü taşınmazın 48,00 m² lik kısmı üzerinde dükkan yapmak suretiyle 01/01/2003 - 17/07/2007 tarihleri arasında fuzulen işgalde bulunduğundan bahisle 15.628,33-TL ecrimisil tahakkuk ettirilmesine ilişkin 22/04/2008 tarih ve 28208-3 sayılı ecrimisil ihbarnamesinin iptali istenilmektedir.

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti: İstanbul 10. İdare Mahkemesinin 29/12/2010 günlü, E:2010/539, K:2010/2050 sayılı kararıyla; uyuşmazlığa konu taşınmazın Hazine adına kayıtlı olduğu, davacı tarafından bu taşınmaz üzerinde bulunan Caminin müstemilatının 01/01/2003 -17/07/2007 tarihleri arasında dükkan olarak kullanıldığı, davacı ile davalı idare arasında düzenlenmiş kira sözleşmesi, irtfak hakkı veya kullanma izni verilmesine ilişkin bir belge bulunmadığı hususlarında uyuşmazlık olmadığından, ilgili mevzuat hükümleri uyarınca davacının Hazine taşınmazı üzerindeki işgali nedeniyle adına ecrimisil tahakkuk ettirilmesinde hukuka aykırılık görülmediği, her ne kadar davacı tarafından uyuşmazlık konusu dönemde Yayla Camii Derneği ile aralarında düzenlenmiş kira sözleşmesi bulunduğu ve bu kira sözleşmesi uyarınca kirasını adı geçen derneğe ödediği iddia edilmiş ise de, davacı ile dava konusu taşınmazın maliki olmayan ve bu konuda taşınmaz maliki idare tarafından verilmiş yetkisi de bulunmayan üçüncü kişiler ile yapılan sözleşmelerin davalı idareyi bağlayıcı nitelikte olmadığından bu iddiasının yerinde görülmediği gerekçesiyle, davanın reddine karar verilmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI : Halil Yılmaz

DÜŞÜNCESİ : Davacı tarafından, Eyüp İlçesi, Piriñçi Köyü, Yayla Mevki, 314 parsel sayılı mülkiyeti Hazineye ait 5.050,00 m² yüzölçümlü taşınmazın 48.00 m² lik kısmı üzerinde dükkan yapmak suretiyle 01/01/2003-17/07/2007 tarihleri arasında fuzulen işgalde bulunduğundan bahisle 15.628,33 TL ecrimisil tahakkuk ettirilmesine ilişkin 22/04/2008 tarih ve 3 sayılı ecrimisil ihbarnamesinin iptali istemiyle açılan davanın reddi yolunda İstanbul 10. İdare Mahkemesinin 29/12/2010 günlü, E:2010/539, K:2010/2050 sayılı kararının, kanun yararına bozulması istemiyle Danıştay Başsavcılığını bilgilendiren dilekçe üzerine konu incelendi:

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 51. maddesinde "niteliği bakımından yürürlükteki hukuka aykırı bir sonucu ifade eden" kararların kanun yararına bozulması için temyiz olunabileceği belirtilmiştir.

Cami derneği tarafından cami altında bulunan 48.00 m² dükkanın davacıya kiralandığı, anılan taşınmaza ilişkin Maliye Bakanlığı ile Diyanet İşleri Başkanlığı arasında 21/12/2006 tarihinde imzalanan ve 01/01/2007 tarihinde yürürlüğe giren protokolde; Diyanet İşleri Başkanlığı

tarafından yürütülen cami, mescit ve bunların müştemilatının baz istasyonu kurulması ve ticari faaliyetlerde (dükkan, büro vb.) kullandırılması amacıyla kiralanmasına ilişkin esasların belirlendiği, davalı idarece yapılan tespit sonucu Hazineye ait taşınmazın 01/01/2003-17/07/2007 tarihleri arasında fuzulen işgal edildiğinden bahisle ecrimisil ihbarnamesinin düzenlendiği, davacının bu işlemin iptali istemiyle açtığı davada; İstanbul 10. İdare Mahkemesinin 29/12/2010 günlü, E:2010/539, K:2010/2050 sayılı kararıyla; Devletin özel mülkiyetinde bulunan taşınmaz malların zilyetliğini ilgili idarenin izni dışında eline geçiren, elinde tutan, bu malı kullanan gerçek veya tüzel kişi adına bu işgalinde kusurlu olup olmadığına bakılmaksızın ecrimisil tahakkuk ettirilebileceği, uyumsuzluk konusu taşınmazın Hazine adına kayıtlı olduğu, davacı tarafından taşınmaz üzerindeki caminin müştemilatının dükkan olarak kullanıldığı, davacı ve davalı idare arasında düzenlenmiş bir kira sözleşmesi, irtifak hakkı veya kullanma izni verilmesine ilişkin bir belge bulunmadığı, davacı ile cami derneği arasında kira sözleşmesi olup kira ödenmişse de, taşınmazın maliki olmayan üçüncü kişiler ile yapılan sözleşmenin davalı idareyi bağlayıcı nitelikte olmadığı belirtilerek işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle dava reddedilmiş ve temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanununun 35. maddesinde, cami ve mescitlerin Diyanet İşleri Başkanlığı'nın izni ile ibadete açılacağı ve Başkanlıkca yönetileceği, hakiki ve hükmi şahıslar tarafından yapıldığı halde izinli ve izinsiz olarak açılanların yönetiminin ise Diyanet İşleri Başkanlığı'na devredileceği düzenlenmiştir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 75. maddesinin 1. fıkrasında, Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malların, gerçek ve tüzel kişilerce işgali üzerine, fuzuli şağilden ecrimisil isteneceği kurala bağlanmış olup, aynı Yasanın 74. maddesine dayanılarak Maliye Bakanlığınca çıkarılan Hazine Taşınmazlarının İdaresi Hakkında Yönetmeliğin maddesinde "fuzuli şağil", kusurlu olup olmadığına bakılmaksızın, Hazine taşınmazının zilyetliğini yetkili idarenin izni dışında ele geçiren, elinde tutan veya her ne şekilde olursa olsun bu malı kullanan veya tasarrufunda bulunduran gerçek veya tüzel kişiler olarak tanımlanmıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden, İstanbul İli, Eyüp İlçesi, Piriñçi Köyü, Yayla Mevki sınırları dahilinde bulunan Piriñçi Köyü Yayla Cami Yaptırma ve Koruma ve Güzelleştirme Derneği tarafından Yayla Merkez Camisinin inşa edildiği, caminin tamamlanmasını müteakip cami altında bulunan 48.00 m² dükkanın cami derneği tarafından 20/07/2001 tarihli karar ile davacıya kiralandığı; anılan taşınmaza ilişkin Maliye Bakanlığı ve Diyanet İşleri Başkanlığı ile arasında 21/12/2006 tarihinde imzalanan ve 01/01/2007 tarihinde yürürlüğe giren protokolle; Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yönetilen cami, mescit ve bunların müştemilatının baz istasyonu kurulması ve ticari faaliyetlerde (dükkan, büro vb.) kullandırılması amacıyla kiralanmasına ilişkin esasların belirlendiği, davalı idarece yapılan tespit sonucu Hazineye ait taşınmazın 01/01/2003-17/07/2007 tarihleri arasında fuzulen işgal edildiğinden bahisle dava konusu ecrimisil ihbarnamesinin düzenlendiği anlaşılmaktadır.

Davaya konu dükkanın da müştemilat arasında bulunduğu cami, idarenin bilgisi ve izni dahilinde cami derneği tarafından inşa edilmektedir. Taşınmazın Maliye Bakanlığı'nca, Diyanet İşleri Başkanlığı'na tahsis edilmesine kadar geçen sürede zilyetliğinin cami derneğine ait olduğu görülmekte ve idarenin bilgisi dahilindeki bu zilyetliğe dayanarak caminin biten kısımlarının davacıya kiraya verilmesi nedeniyle davacının fuzuli şağil olarak kabul edilmesine olanak bulunmamaktadır. Ancak inşası biten cami üzerinde, Diyanet İşleri Başkanlığına yapılacak tahsisten sonra cami derneğinin tasarruf hakkı ortadan kalkacağından, tahsisin yapıldığı tarihten sonraki dönemler için davacıdan ecrimisil tahsili yoluna gidilebilecektir.

Olayda, İstanbul İli, Eyüp İlçesi Piriñçi Köyü, Yayla Mevki sınırları dahilinde bulunan mülkiyeti Hazineye ait taşınmazın Piriñçi Köyü Yayla Cami Yaptırma ve Koruma ve Güzelleştirme Derneği tarafından Yayla Merkez Camisinin inşa edildiği, daha sonra Maliye Bakanlığı ile Diyanet İşleri Başkanlığı arasında 21/12/2006 tarihinde imzalanan ve 01/01/2007 tarihinde yürürlüğe giren protokolle; Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yönetilen cami, mescit ve bunların müştemilatının baz istasyonu kurulması ve ticari faaliyetlerde (dükkan, büro vb.) kullanılması amacıyla kiralanmasına ilişkin esasların belirlendiği görülmekte olup, İstanbul 3. İdare Mahkemesince Danıştayın Bozma kararına uymak suretiyle alınan 29/11/2013 tarihli ara kararı üzerine Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından gönderilen belgelerden 14/03/2008 tarihi itibarıyla söz konusu camii ile ilgili olarak Maliye Bakanlığı'na talepte bulunulduğunun görüldüğu, ancak bu talep sonrasında da tahsis yapıldığına dair herhangi bir bilgi ve belgenin ibraz edilmediği görülmektedir.

Bu durumda, söz konusu caminin tahsisine ilişkin talep yazısının tarihine bakıldığında 14/03/2008 tarihi olup, dava konusu ecrimisil ihbarnamesinde işgal dönemi olarak belirtilen 01/01/2003-17/07/2007 tarihleri arasında ise, Diyanet İşleri Başkanlığı'na yapılan bir tahsisin bulunmadığı anlaşılmıştır. Bu itibarla, tahsisin yapıldığı tarihten sonraki dönemler için davacıdan ecrimisil talebi yoluna gidilebilecek olduğundan söz konusu tarihten önceki dönemler için davacının fuzuli şağil olduğundan bahisle düzenlenen ecrimisil ihbarnamesinde hukuki isabet bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenle, İstanbul 10. İdare Mahkemesinin 29/12/2010 günlü, E:2010/539, K:2010/2050 sayılı kararının, 2577 sayılı Yasa'nın 51 inci maddesi uyarınca yürürlükteki hukuka aykırı sonucu ifade ettiğinden, kanun yararına bozulmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

DANIŞTAY TETKİK HAKİMİ : Zerrin Gültekin
DÜŞÜNCESİ : Kanun yararına temyiz isteminin kabulü gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay İkinci Dairesince; Danıştay (Kapatılan) Onyedinci Dairesi tarafından, Danıştay Başkanlık Kurulu'nun 01/08/2016 günlü, K:2016/132 sayılı kararının "Ortak Hükümler" kısmının 1. fıkrası uyarınca Danıştay Onuncu Dairesine, Danıştay Onuncu Dairesi tarafından ise Danıştay Başkanlık Kurulunun 18/12/2020 günlü, K:2020/62 sayılı kararının "Ortak Hükümler" kısmının 6. fıkrası gereğince, ayrıca bir gönderme kararı verilmeksizin Dairemize iletilen dosyada, Tetkik Hakiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldüğu:

İNCELEME VE GEREKÇE:

MADDİ OLAY :

Davacı tarafından, Eyüp İlçesi, Piriñçi Köyü Yayla mevki 314 parsel sayılı mülkiyeti Hazineye ait 5.050,00 m² yüzölçümlü taşınmazın 48,00 m² lik kısmı üzerinde dükkan yapmak suretiyle 01/01/2003 - 17/07/2007 tarihleri arasında fuzulen işgalde bulunduğundan bahisle 15.628,33-TL ecrimisil tahakkuk ettirilmesine ilişkin 22/04/2008 tarih ve 28208-3 sayılı ecrimisil ihbarnamesinin iptali istemiyle açılan davada; İstanbul 10. İdare Mahkemesinin 29/12/2010 günlü, E:2010/539, K:2010/2050 sayılı kararıyla, davanın reddine hükmedilmiş olup, bu karar temyiz edilmeıerek 14/04/2011 tarihinde kesinleşmiştir.

İLGİLİ MEVZUAT:

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "Kanun yararına temyiz" başlıklı 51. maddesinde; idare ve vergi mahkemeleri ile bölge idare mahkemelerinin kesin olarak verdiği kararlar ile istinaf veya temyiz incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan kararlardan niteliği bakımından yürürlükteki hukuka aykırı bir sonucu ifade edenlerin, ilgili bakanlıkların göstereceği lüzum üzerine veya kendiliğinden Başsavcı tarafından kanun yararına temyiz olunabileceği, temyiz isteği yerinde görüldüğü takdirde kararın, kanun yararına bozulacağı, bu bozma kararının, daha önce kesinleşmiş olan merci kararının hukuki sonuçlarını kaldırmayacağı hükmüne bağlanmıştır.

02/08/1998 gününde yürürlüğe giren 4379 sayılı Kanun'un 1. maddesi ile değişik 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 35. maddesinde, cami ve mescitlerin Diyanet İşleri Başkanlığı'nın izni ile ibadete açılacağı ve Başkanlıkca yönetileceği, hakiki ve hüküm şahıslar tarafından yapıldığı halde izinli veya izinsiz olarak açılanların yönetiminin ise Diyanet İşleri Başkanlığı'na devredileceği düzenlenmiştir.

Maliye Bakanlığı ile Diyanet İşleri Başkanlığı arasında 21/12/2006 tarihinde imzalanan ve 01/01/2007 tarihinde yürürlüğe giren protokolle; Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yönetilen cami, mescit ve bunların müstemilatının baz istasyonu kurulması ve ticari faaliyetlerde (dükkan, büro vb.) kullanılması amacıyla kiralanmasına ilişkin esaslar belirlenmiştir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun dava konusu işlem tesis edildiği tarihte yürürlükte olan haliyle 75. maddesinde, "Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malları ve Vakıflar Genel Müdürlüğü ile İdare ve temsil ettiği mazbut Vakıflara ait taşınmaz malların gerçek ve tüzel kişilerce işgali üzerine, fuzuli şağilden, bu Kanunun 9 uncu maddesindeki yerlerden sorulmak suretiyle, 13 üncü maddesinde gösterilen komisyonca takdir ve tespit edilecek ecrimisil istenir. Ecrimisil talep edilebilmesi için, Hazinesinin işgalden dolayı bir zarara uğramış olması gerekmez ve fuzuli şağilin kusuru aranmaz." hükmüne yer verilmiştir.

2886 sayılı Kanun'un 74. maddesine dayanılarak çıkarılan Hazine Taşınmazlarının İdaresi Hakkında Yönetmeliğin 4. maddesinde, "ecrimisil", Hazine taşınmazının, İdarenin izni dışında gerçek veya tüzel kişilerce işgal veya tasarruf edilmesi sebebiyle, İdarenin bir zarara uğrayıp uğramadığına veya işgalcinin kusurlu olup olmadığına bakılmaksızın İdarece talep edilen tazminatı; "fuzuli şağil" ise, kusurlu olup olmadığına bakılmaksızın, Hazine taşınmazının zilyetliğini, yetkili İdarenin izni dışında eline geçiren, elinde tutan veya her ne şekilde olursa olsun bu malı kullanan veya tasarrufunda bulunduran gerçek veya tüzel kişiler olarak tanımlanmıştır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Dava dosyasının incelenmesinden, İstanbul İli, Eyüp İlçesi, Piriñçi Köyü, Yayla Mevkii sınırları dahilinde bulunan ve Piriñçi Köyü Yayla Cami Yaptırma ve Koruma ve Güzelleştirme Derneği tarafından Yayla Merkez Camisinin inşa edildiği, caminin tamamlanmasına müteakip, cami altında bulunan 48,00 m² dükkanın cami derneği tarafından 20/07/2001 tarihli karar ile davacıya kiralandığı; anılan taşınmaza ilişkin Maliye Bakanlığı ile Diyanet İşleri Başkanlığı arasında 21/12/2006 tarihinde imzalanan ve 01/01/2007 tarihinde yürürlüğe giren protokolle; Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yönetilen cami, mescit ve bunların müstemilatının baz istasyonu kurulması ve ticari faaliyetlerde (dükkan, büro vb.) kullanılması amacıyla kiralanmasına ilişkin esasların belirlendiği, davalı idarece yapılan tespit sonucu Hazineye ait taşınmazın 01/01/2003-17/07/2007 tarihleri arasında fuzulen işgal edildiğinden bahisle dava

konusu ecrimisil ihbarnamesinin düzenlendiği anlaşılmaktadır.

Davaya konu dükkanın da müşterilati arasında bulunduğu cami, idarenin bilgisi ve izni dahilinde cami derneği tarafından inşa edilmekte olup, taşınmazın, Maliye Bakanlığı'nca, Diyanet İşleri Başkanlığı'na tahsis edilmesine kadar geçen sürede ziyetliğinin cami derneğine ait olduğu ve idarenin bilgisi dahilindeki bu ziyetliğe dayanarak caminin biten kısımlarının davacıya kiraya verilmesi nedeniyle davacının fuzuli şağil olarak kabul edilmesine olanak bulunmadığı, ancak inşası biten cami üzerinde, Diyanet İşleri Başkanlığı'na yapılacak tahsisten sonra cami derneğinin tasarruf hakkı ortadan kalkacağından, tahsisin yapıldığı tarihten sonraki dönemler için davacıdan ecrimisil tahsili yoluna gidilebileceği açıktır.

Olayda, İstanbul İli, Eyüp İlçesi, Piriñçi Köyü, Yayla Mevkii sınırları dahilinde bulunan mülkiyeti Hazineye ait taşınmazın Piriñçi Köyü Yayla Cami Yaptırma ve Koruma ve Güzelleştirme Derneği tarafından Yayla Merkez Camisinin inşa edildiği, daha sonra Maliye Bakanlığı ile Diyanet İşleri Başkanlığı arasında 21/12/2006 tarihinde imzalanan ve 01/01/2007 tarihinde yürürlüğe giren protokolle; Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yönetilen cami, mescit ve bunların müşterilatının baz istasyonu kurulması ve ticari faaliyetlerde (dükkan, büro vb.) kullanılması amacıyla kiralanmasına ilişkin esasların belirlendiği, söz konusu cami ile ilgili olarak dava konusu dönemde Diyanet İşleri Başkanlığı'na tahsis yapıldığına dair herhangi bir bilgi ve belgenin ibraz edilmediği görülmektedir.

Bu durumda, dava konusu ecrimisil ihbarnamesinde işgal dönemi olarak belirtilen 01/01/2003-17/07/2007 tarihleri arasında ve dava konusu caminin inşaatın bitiminden sonra, davalı idarece Diyanet İşleri Başkanlığı'na tahsis edildiğine dair bir belgenin dosyada bulunmadığının anlaşıldığı, ancak inşası biten cami üzerinde, Diyanet İşleri Başkanlığı'na yapılacak tahsisten sonra cami derneğinin tasarruf hakkının ortadan kalkacağı ve tahsisin yapıldığı tarihten sonraki dönemler için davacıdan ecrimisil tahsili yoluna gidilebileceğinden, davanın reddi yönünde verilen İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet bulunmamaktadır.

KARAR SONUCU :

Açıklanan nedenlerle;

1. Danıştay Başsavcılığının **KANUN YARARINA TEMYİZ İSTEMİNİN KABULÜNE,**
2. İstanbul 10. İdare Mahkemesinin 29/12/2010 günlü, E:2010/539, K:2010/2050 sayılı kararının, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 51. maddesi uyarınca **kanun yararına ve hükmün sonuçlarına etkili olmamak koşulu ile bozulmasına,**
- 3- Kararın bir örneğinin Danıştay Başsavcılığına ve taraflara gönderilmesine,
- 4- Kararın Resmi Gazete'de yayımlanmasına **29/09/2022** tarihinde oybirliğiyle karar verildi.